

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Mukaan solidaarisuustoimintaan

Avaimet Euroopan solidaarisuusjoukkojen maailmaan

Suvi Satokangas

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
4/2020

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Tekijä: Suvi Satokangas

Opinnäytetyön nimi: Mukaan Solidaarisuustoimintaan – Avaimet Euroopan solidaarisuusjoukkojen maailmaan

Sivumäärä: 38 ja 5 liitesivua

Työn ohjaaja: Lehtori Satu Riikonen

Työn tilaaja: StepEurope ry

Tiivistelmä

Opinnäytetyön tilaaja oli kansainvälinen nuorisjärjestö StepEurope, joka toimii paikallisesti Turun alueella. StepEurope mahdollistaa jo nyt erilaisia monikulttuurisia ja kansainvälisiä mahdollisuuksia nuorille, mutta keväällä 2019 he saivat akkreditaation toimia Euroopan solidaarisuusjoukoissa tukevana tahona. Tämä tarkoittaa, että heillä on nyt mahdollisuus lähettää nuoria vapaaehtoisia ympäri Eurooppa jopa vuoden mittaisiksi jaksoiksi.

Koska pieni järjestö kohtaa erilaisia hankaluuksia, kuin isommat järjestöt, oli tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda toimintamalli uudelle toimijalle, huomioon ottaen pienen järjestön resurssit toiminnassa. Opinnäytetyön tuotoksena syntyi kaksiosainen opas; aloittelijoille suunnattu opas prosessin käynnistämisestä sekä tarkka tehtävälista kaikista käytännön asioista, joita prosessin aikana tulee hoitaa. Vaikka opinnäytetyöhön liitetty opas on käsikirjoitus, tulee siitä myös videoversio. Tehtävälista on tulostettava versio, jonka avulla on mahdollista seurata vaihe vaiheelta projektin ja siihen kuuluvien valmistelujen etenemistä.

Tutkimusmenetelminä opinnäytetyössä käytettiin benchmarkkausta, haastatteluja sekä dokumenttianalyysiä. Dataa kerättiin järjestöltä, jossa Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminta on jo vakiintunutta, nuorilta, jotka ovat olleet itse vaihdossa sekä koulutusmusitiinpanoista ja muista dokumenteista.

Kerätyn aineiston avulla nousi esille, mitä asioita pienempikokoisen järjestön kannattaa huomioida toiminnassaan silloin, kun he haluavat aloittaa uuden kansainvälisen toiminnan. Näitä olivat varma eteneminen, verkostojen tärkeys sekä nuorten yksilöyden huomioon ottaminen. Näiden pohjalta keräsin kehitysohoni käytännön vinkkejä siihen, kuinka toimia tukevana järjestönä Euroopan solidaarisuusjoukkojen projekteissa.

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Civic activity and youth work

Author: Suvi Satokangas

Title: Get involved with solidarity activity – Keys to the world of European solidarity corps

Number of Pages: 38 and 5 attachment pages

Supervisor: Lecturer Satu Riikonen

Subscriber: StepEurope

Abstract

The subscriber of this thesis was an international youth organisation StepEurope, that influences locally in Turku. StepEurope has provided different kinds of multicultural and international activities to the local youth both locally and internationally. During spring 2019 they were given an accreditation to act as an supporting organisation in European solidarity corps. This means that in addition to the short-term youth exchanges and projects they already were able to offer, they are now also eligible to send young volunteers across Europe for even upto one year.

However, this accreditation in a small and fresh organisation needs a bit more dedication and planning to get it running. The aim of this thesis was to create an operations model for starting the European solidarity corps process to send volunteers abroad. The model was meant to take the resources of a smaller organisation under consideration.

The final product of the thesis is a two-piece manual for beginners; consisting of a compact starting guide and checklist for the people working on European solidarity corps. Where as the Guide will show step by step how the process will proceed and show some alternatives to act, the checklist will be very a spesicic list of all the practicalities that needs to be taken care of. Together they go hand-in-hand. The guide will be made into a video format but this thesis will only contain the draft.

Methods used in this study were benchmarking an organisation with an established standing for sending young volunteers abroas, interviewing the youth that has taken part in volunteering and analysing dokument from trainings about European solidarity corps.

The results of the study show how one can start small, yet end up successful. It also shows the importance of both national and internation network as well as the importance of taking the individuality of volunteers under consideration throughout the process.

Keywords: internationality, European solidarity corps, volunteering, youth

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	CASE STEPEUROPE RY	7
3	TIETOPERUSTA.....	10
3.1	Nuorten kansainvälisyys.....	10
3.2	Euroopan solidaarisuusjoukot.....	12
3.3	Työhön perehdyttäminen	15
4	MENETELMÄT	17
4.1	Benchmarking.....	17
4.2	Haastattelut	18
4.3	Dokumenttianalyysi.....	20
4.4	Menetelmien analysointi	21
5	TULOKSET JA ANALYYSI	23
5.1	Pienestä on hyvä aloittaa	23
5.2	Hyvät verkostot ovat edellytys onnistuneelle	25
5.3	Nuorten yksilöllisyys tulee ottaa toiminnassa huomioon	27
6	TUOTOS	30
7	YHTEENVETO	33
	LÄHTEET	37
	LIITTEET.....	39

1 JOHDANTO

Globalisaatio, monikulttuurisuus sekä kansainvälisyys ovat päivä päivältä suurempi osa meitä ympäröivää yhteiskuntaa. Tämän takia on tärkeää, että ihmiset osaavat suhtautua näihin ilmiöihin ja sisäistää ne osaksi arkea. Erilaisten järjestöjen, kouluvaihtojen ja lomareissujen lisäksi vieraisiin kulttuureihin ja ihmisiin saa yhteyden jo omalla puhelimellaan. Kansainvälisyys ja globalisaatio ovat niin suuri osa tätä päivää, että hyvät kansainväliset suhteet lisäävät esimerkiksi yritysten ja koulujen kilpailuetua sekä hyvää julkikuvaa. Esimerkiksi Oulussa sijaitsevan Hintan koulun kansainvälisyysuunnitelma lukuvuodelle 2019-2020. Siihen on kirjattu tavoitteiksi muun muassa hankkia taitoja toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa sekä ohjata globaalin vastuun ymmärtämiseen (Oulun kaupunki, 2019).

Opinnäytetyöni tilaaja on Turun alueella toimiva StepEurope ry. StepEurope ry on kansainvälinen nuorisojärjestö, joka järjestää nuorille niin paikallista toimintaa Turussa kuin kansainvälisiä mahdollisuuksia Suomen rajojen ulkopuolella. Lyhyempien nuorisovaihtojen ja koulutusten lisäksi StepEurope ry sai vajaa vuosi sitten Euroopan solidaarisuusjoukkojen (European solidarity corps, lyhennettynä myös ESC) akkreditoinnin, eli luvan toimia myös pitkäkestoisissa projekteissa koordinoivana ja nuoria lähettävänä tahona. Toiminnan käynnistäminen ja ylläpitäminen voi kuitenkin olla suhteellisen työlästä pienelle ja tuoreelle järjestölle, jonka resurssit ovat pienemmät suuriin organisaatioihin verrattuna - esimerkiksi eri tehtäviin erikoistuneiden työntekijöiden palkkaaminen ei ole mahdollista. Siksi kehittämistehtäväni oli luoda toimintamalli, eräänlainen ohjenuora auttamaan uutta työntekijää perehtymään Euroopan solidaarisuusjoukkoihin sekä siihen kuuluviin järjestökohtaisiin tehtäviin, kuitenkin pienen järjestön resurssit huomioon ottaen. Lähestyin kehittämistehtävääni tutkimuskysymyksellä *Kuinka adaptoida toimiva malli pieneen järjestöön ja kuinka perehdyttää työntekijä siihen.*

Olen itse ollut harjoitteluni alkuaikoina mukana kahdessa Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevassa koulutuksessa, jotka olivat osoitettu nimenomaan uusille toimijoille, joilla on lisenssi lähettää nuoria ulkomaille vaihtoon.

Tässä opinnäytetyössä kerron, kuinka luon toimintamallin, jolla uusi työntekijä voidaan perehdyttää hoitamaan muiden työtehtävien lomassa myös Euroopan solidaarisuusjoukkoihin kuuluvia työtehtäviä. Toimintamallin konkretisoin visuaaliseen oppaaseen, jossa selitetään auki sekä Euroopan solidaarisuusjoukot että toiminnan ylläpitämiseen tarvittava osallistuminen toimistotyöntekijältä. Tähän liitän myös valmiin tehtävälistan, jossa on kaikki ne työtehtävät Euroopan solidaarisuusjoukkoihin liittyen, joista työntekijän tulee pitää huoli. Opas tulee olemaan videon muodossa, mutta se ei ollut vielä opinnäytetyötä palautettaessa valmis, joten työn loppuun on liitetty oppaan käsikirjoitus.

Luodakseni mahdollisimman hyvän toimintamallin, joka soveltuu järjestömme lisäksi myös muiden pienempien, ja miksei isompienkin järjestöjen käyttöön, benchmarkkasin nuorisokeskus Villa Elbaa, joilla Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminta on jo vakiintunutta. Tämän lisäksi haastattelin suomalaisia nuoria, jotka ovat olleet ESC-projektissa ulkomailla, jotta saisin lisätietoja siitä, mihin seikkoihin toiminnan kehittämisessä pitäisi panostaa.

2 CASE STEPEUROPE RY

StepEurope ry (jatkossa StepEurope tai järjestö) on kansainvälinen nuorisojärjestö, joka toimii paikallisesti Turun alueella. Se syntyi, kun neljä suomalaista henkilöä ottivat syksyllä 2014 osaa Erasmus+ -koulutukseen Isossa-Britanniassa. Koulutus oli yhteensä vuoden mittainen hanke ja koski ihmisoikeuksia. Palattuaan Suomeen nämä neljä henkilöä päättivät perustaa järjestön, joka kirjattiin yhdistysrekisteriin tammikuussa 2015. StepEurope järjestää toimintaa nuorilta nuorille, edistäen kaksisuuntaista integraatiota sekä auttaen nuorta etsimään ja toteuttamaan omaa potentiaaliaan. Järjestö kiinnittää työssään erityisesti huomiota kansainvälisyyteen sekä monikulttuurillisuuteen sekä tarjoaa nuorille kansainvälisiä aktiviteetteja niin Suomessa kuin ulkomailla. Paikallisesti StepEurope järjestää erilaisia tapahtumia yksin sekä yhteistyössä muiden tahojen kanssa. StepEuropella on hyvät kontaktit eri maissa toimiviin järjestöihin, joiden kanssa tehdä yhteistyötä. (StepEurope ry, 2019.)

StepEurope koostuu hallituksesta, toimistotyöntekijöistä sekä vapaaehtoisista. Hallitukseen kuuluu kuusi vapaaehtoista jäsentä kerrallaan ja yksi hallituskausi kestää vuoden. Ensimmäinen toimistotyöntekijä, projektivastaava, palkattiin vuonna 2017 ja sen jälkeen toimistossa on ollut myös vuoden mittaisella sopimuksella STEA:n paikka auki -avustuksella toinen palkattu työntekijä. StepEurope tarjoaa nuorille myös mahdollisuutta työkokeiluun ja -harjoitteluun, ja toimistossa onkin usein opiskelijoita tai vapaaehtoisia näitä suorittamassa. (StepEurope ry, 2019.)

StepEurope rahoittaa toimintaansa pääasiassa erilaisin avustuksin. STEA:lta on mahdollista hakea suuria projektirahoituksia jopa kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lisäksi STEA:lla on myös aiemmin mainittu paikka auki -avustusohjelma, joka tukee nuoria sekä osatyökykyisiä työllistymään kattaen avustuksen saaneelle järjestölle täydet palkkakulut vuoden mittaiseksi ajaksi (Paikka auki, 2020). Kansainvälisenä nuorisojärjestönä StepEuropelle myöntää apurahaa myös Erasmus+, jonka avulla on mahdollista järjestää esimerkiksi kansainvälisiä koulutuksia. Erasmus+ -ohjelmalla tuetaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamista. Näitä tavoitteita ovat

muun muassa työllisyyden, sosiaalisen tasapuolisuuden sekä osallisuuden edistäminen. Näiden lisäksi StepEurope hakee muita rahallisia avustuksia erilaisiin pienempiin projekteihin. Tällainen on esimerkiksi viime vuonna kolmatta kertaa järjestetty turkulaisille nuorille suunnattu puutarhaprojekti, joka pyrki muun muassa edistämään kestävästä kehitystä (StepEurope ry, 2019). Avustuksen puutarhaprojektiin myönsi Turun nuorisovaltuusto.

StepEurope sai alkunsa kansainvälisen koulutuksen tuotteena ja samanlaisista koulutuksista se on pitänyt kiinni myös toimintansa aikana. Yksi tärkeimmistä toimintamuodoista, joita järjestö tarjoaa nuorille, on erilaisten lyhytaikaisten nuorisovaihtojen, kuten kansainvälisten koulutusten sekä ulkomaan opintomatkojen, järjestäminen yhteistyössä muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa. StepEurope lähettää vuosittain ulkomaille noin 20 nuorta. (StepEurope ry, 2019.) Täydentääkseen kansainvälisiä mahdollisuuksiaan StepEurope akkreditoitiin vuosi sitten Euroopan solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoisohjelman tukevaksi järjestöksi. Tämä tarkoittaa, että järjestön on nyt mahdollista lähettää nuoria ulkomaille myös pitkäaikaisiin, jopa vuoden mittaisiin vapaaehtoistyön jaksoihin. Akkreditaatiota heattiin, sillä järjestö huomasi kansainväliselle toiminnalle olevan kysyntää ja halusi laajentaa nuorille tarjoamaansa toimintaa.

Koska StepEurope on pieni järjestö, vaatii toiminnan alulle paneminen kuitenkin hieman järjestelyjä sekä asiaan paneutumista - pienellä järjestöllä on myös pienemmät resurssit. Toimistotyöntekijöitä ei ole tarpeeksi siihen, että toimistossa voisi olla erikseen vain kansainvälisiin yhteistöihin tai Euroopan solidaarisuusjoukkoihin keskittyvä työntekijä. StepEuropella on usein työharjoittelijoita ja -kokeilijoita töissä ja lisäksi toimistossa työskentelee lyhyempiaikaisilla sopimuksilla työntekijöitä, joiden palkkaan on saatu rahallinen avustus esimerkiksi STEA:lta tai Kansaneläkelaitokselta. (StepEurope, 2019). Lisäksi pienenä järjestönä täytyy kiinnittää erityistä huomiota myös markkinointiin, sillä näkyvyys ja tunnettavuus ei ole sama kuin suurilla järjestöillä, sekä kansainvälisten yhteyksien luomiseen ja ylläpitämiseen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on luoda toimintamalli, jota järjestö voi hyödyntää perehdyttäessään uutta toimistotyöntekijää myös vastuuseen Euroopan

solidaarisuusjoukoista. Opas on tarkoitettu myös tilanteisiin, jossa syystä tai toisesta esimerkiksi hallituksen täytyy huolehtia joistain ESC-hankkeisiin liittyvistä asioista. Toimintamalli on konkretisoitu oppaaseen, joka sisältää tietoa Euroopan solidaarisuusjoukoista sekä tärkeitä huomioita työntekijän kannalta. Valmis opas tulee olemaan video, jonka käsikirjoitus tulee olemaan opinnäytetyön liitteissä. Opasta tukee myös valmis tehtävälista, josta näkee yksinkertaisesti, mistä asioista täytyy huolehtia ja milloin. Idea opinnäytetyöhön tuli tilaajan tarpeesta.

3 TIETOPERUSTA

Tässä pääluvussa kerron opinnäytetyöni tietoperustan. Opinnäytetyölleni olennaisia teemoja ovat nuorten kansainvälisyys sekä työhön perehdyttäminen. Lisäksi tulen käsittelemään Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimintaa.

3.1 Nuorten kansainvälisyys

Kansainvälisyydellä tarkoitetaan kahden tai useamman maan tai niissä toimivien organisaatioiden tai ihmisten välistä yhteistyötä (Siekkinen, 2013, s. 11). Nuorten keskuudessa kansainvälisyys ilmenee eri tasoilla, joita ovat esimerkiksi vapaa-aika, koulutus sekä media. Kansainvälistymisellä taas tarkoitetaan sitä, että kansainvälisyys pyritään tuomaan osaksi jonkun organisaation toimintaa (Siltala, 2013 s. 4). Sekä kansainvälisyys että kansainvälistyminen näkyvät esimerkiksi Suomessa sekä EU:ssa erilaisin virallisoin tavoittein ja säännöksin. Hallitusohjelman mukaan pitkän aikavälin tavoitteena on, että ”Suomi on vuonna 2025 avoin ja kansainvälinen, kieleltään ja kulttuuriltaan rikas, hyvä maa.” (Teeri, 2019, s. 11.)

Erityisesti kansainvälisyydestä puhuttaessa nousee esiin koulutus. Tälläkin hetkellä Suomessa on käynnissä useita kansainvälisyyttä lisääviä hankkeita. Kuten jo johdannossa mainitsin, useimmilla kouluilla on omat kansainvälisyysuunnitelmansa, jotka sisältyvät myös opintosuunnitelmiin. Esimerkiksi Opetus- ja kulttuuriministeriön laatiman suunnitelman mukaan kansainvälisyyttä pyritään lisäämään opetukseen esikoulutasolta asti, tuoden sitä esiin eri asteilla eri tavoin. Esimerkiksi alakoulussa halutaan tuoda esille tietoa eri kulttuureista ja kielistä esimerkiksi leikkien avulla, lukiossa on tarjottava mahdollisuuksia kehittää kansainvälistä osaamista muun muassa työelämäoppimisen rinnalla ja korkeakouluissa pyritään kannustamaan opiskelijoita esimerkiksi opiskelijavaihtoihin ulkomaille. (Teeri, 2019, s. 14-18.)

Euroopan komissio on laatinut tutkimuksen, jossa selvitettiin kansainvälisyyden vaikutusta nuoriin. Tutkimuksessa oli nuoria, jotka ovat olleet opintojensa aikana Erasmus-vaihdossa ulkomailla. Julkaisun mukaan nuoret kehittävät vaihdon aikana monialaisia taitoja, joista on hyötyä esimerkiksi työllistymisessä. (Brandenburg & Berghoff & Taboadela, 2014, s. 3.) Useimmat vaihtoon lähtevät nuoret oppivat esimerkiksi kielellisten ja kulttuurillisten taitojen lisäksi myös avarakatseisuutta, sosiaalisia taitoja sekä itsevarmuutta. Tutkimuksen mukaan myös vaihdossa olleiden nuorten ongelmanratkaisu-, muuntautumis- ja päätöksentekokyky paranivat. Useat vaihdossa olleista nuorista olivat sitä mieltä, että nimenomaan vaihdossa oleminen oli heidän henkilökohtaiselle ja akateemiselle kehitykselleen tärkein kokemus, joka auttoi muun muassa itsenäistymisessä ja vastuunottamisessa. (Brandenburg & Berghoff & Taboadela, 2014, s.6.)

Korkeakoulujen Erasmus+-opiskelijavaihdot olivat voimakkaassa nousussa, kunnes ne vuonna 2017 kääntyivät laskuun (Vipunen, 2020). Laskun syytä on perusteltu muun muassa sillä, että korkeakouluopiskelijat ovat keskimäärin vanhempia aloittaessaan opintonsa mitä aiemmin, eivätkä he koe elämäntilanteensa otolliseksi lähteä vaihtoon. Korkeakoulujen henkilökunta on taas arvioinut, että laskuun voi vaikuttaa se, ettei korkeakouluvaihdot ole enää selkeä strateginen tavoite, jolloin tämä näkyy muun muassa resursseissa ja saatetaan kokea jopa valmistumisen hidastumisena. (Opetushallitus, 2018, s. 28-29.) Tämän takia esimerkiksi Euroopan solidaarisuusjoukkojen järjestämät kansainväliset projektit voisivat olla nuorille hyvä keino kokea elämää Suomen rajojen ulkopuolella. Euroopan solidaarisuusjoukot tarjoavat kaikille 18-29-vuotiaille nuorille tasavertaista mahdollisuutta lähteä töihin ja vapaaehtoiseksi tämän taloudellisesta tilanteesta tai taustasta huolimatta (Nuorisoportaalit, 2020) – aiheesta kerron lisää Euroopan solidaarisuusjoukkoja käsittelevässä luvussa.

Koulutuksen lisäksi kansainvälisyyttä pyritään tuomaan nuorten keskuuteen esimerkiksi erilaisin ohjelmin ja hankkein. Esimerkiksi, Euroopassa ja Suomessa toimii erilaisia kansainvälisiä nuorisojärjestöjä, jotka pyrkivät tarjoamaan nuorille

kansainvälisiä mahdollisuuksia. Tällaisia ovat muun muassa opinnäytetyöni tilaaja StepEurope ry sekä tämän kanssa yhteistyötä tekevät järjestöt ympäri Eurooppaa. Nuorten kansainvälisyyden näkökulma näkyy myös Euroopan komission Eurooppa 2020 strategiassa, jossa esimerkiksi maahanmuuttajat osallistettaisiin paremmin yhteiskuntaan ja nuorten liikkuvuuteen panostettaisiin (Euroopan komissio a, 2010, s. 13-15). Euroopan parlamentti on halunnut vahvistaa nuorten liikkuvuutta Euroopassa ESC-toiminnan lisäksi myös DiscoverEU-hankkeen sekä Eka Eures -työpaikkaohjelman avulla. (Euroopan parlamentti, 2020.) DiscoverEU tarjoaa täysi-ikäistyville eurooppalaisille mahdollisuutta matkakorttiin, jonka avulla he voivat tutustua vapaaseen liikkumiseen EU:n sisällä sekä sen jäsenmaiden eri kulttuureihin (Euroopan nuorisoportaali b, 2020). Eka Eures -työpaikka taas on liikkuvuusohjelma, jossa nuoria autetaan löytämään työ-, oppisopimus- ja harjoittelupaikkoja muista EU:n jäsen- sekä yhteistyömaista (Euroopan komissio b, 2020).

3.2 Euroopan solidaarisuusjoukot

Euroopan solidaarisuusjoukot on Euroopan komission ylläpitämä uusi hanke, joka mahdollistaa 18-30 -vuotiaiden nuorten vapaaehtoistoimintaa EU- ja Efta-maissa sekä Euroopan kanssa yhteistyötä tekevissä naapurimaissa. Ennen Euroopan solidaarisuusjoukkoja samankaltainen toiminta kulki nimellä Euroopan vapaaehtoispalvelu (European voluntary service, EVS). Hanke oli ennen osa Erasmus+-ohjelmaa, mutta se siirtyi elokuussa 2018 omaksi ohjelmakseen. Euroopan solidaarisuusjoukkojen rahoitus tulee EU:lta. (Euroopan solidaarisuusjoukot, 2020.) Tässä kappaleessa olen selittänyt auki hankkeelle olennaisen toiminnan.

Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminta

Euroopan solidaarisuusjoukkojen tarjoama toiminta kattaa sekä lyhyt- että pitkäaikaisia vapaaehtoisjaksoja nuorille. Lyhyistä jaksoista puhutaan alle kaksi kuukautta kestävästä jaksosta ja pitkät jaksot voivat kestää pisimmillään 12 kuukautta. (Euroopan komissio, 2020, s. 22.) Euroopan solidaarisuusjoukot tarjoaa myös

palkallista työtä sekä työharjoitteluja, mutta koska ne eivät ole opinnäytetyöni kannalta olennaisia, keskityn tietoperustassa vapaaehtoistoimintaan.

Euroopan solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoistyö on aina sidoksissa solidaarisuuteen. Toiminnassa solidaarisuudella tarkoitetaan, että nuorten tekemä työ tuo iloa sekä yleistä hyötyä kohteeseen (Kangas & Soininen, 2019, s. 5). Vapaaehtoistöitä onkin tarjolla runsaasti esimerkiksi vanhusten ja lasten, kestävän kehityksen tai löytöeläinten parissa. Hakiessaan itselleen työpaikkaa nuori saa itse valita toivomansa maan, järjestön tai työn luonteen häntä itseään miellyttäväksi ja kiinnostavaksi hakukoneen suodattimia hyödyntäen. (Euroopan nuorisoportaali a, 2020.)

EU tahtoo mahdollistaa ja helpottaa nuorten liikkuvuutta Euroopassa sekä tasa-arvoistaa eritaustaisten nuorten mahdollisuuksia kansainvälisyyteen. Siksi jokaisella 18-30 -vuotiaalla nuorella on tasavertaiset mahdollisuudet päästä kokemaan vapaaehtoistyö maailmalla Euroopan solidaarisuusjoukkojen kautta. Hankkeeseen kuuluu, että nuoren matkat, majoitus sekä asuminen kustannetaan nuoren puolesta kokonaan tai lähes kokonaan. Tämän lisäksi nuori saa päivärahaa. Avustuksen määrä ei riipu nuoren rahallisesta tilanteesta, vaan kohdemaasta – näin jokaisella nuorella on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua. (Euroopan komissio c, 2020, s. 40-44, 49-50, 60.) Myös erityistukea tarvitsevia nuoria kannustetaan lähtemään mukaan toimintaan tarjoamalla heille esimerkiksi etukäteisvierailua vastaanottavaan organisaatioon ja lyhyempää vaihtoaikaa. Lisäksi hanke rahoittaa nuoren mukana kulkevat henkilökohtaiset avustajat. (Euroopan komissio c, 2020, s. 24, 40.) Usein järjestöt hakevat ensin rahoitusta johonkin projektiin ja hakevat rahoituksen saamisen jälkeen nuoria osallistumaan, mutta nuorten on mahdollista olla mukana jo hakemuksen tekemisen hetkellä. Nuorten on myös itse mahdollista hakea rahoitusta Euroopan solidaarisuusjoukkojen mahdollistamiin solidaarisuusjoukkoihin (Euroopan nuorisoportaali a, 2020.)

Yhden vapaaehtoisen vaihtojaksoon kuuluu aina kaksi organisaatiota; toinen tukee (lähettävä taho) ja toinen vastaanottaa. Tukevalle ja vastaanottavalle järjestölle

kuuluvat omat tehtävänsä yhden vapaaehtoisen matkaa silmällä pitäen. Alla olevassa taulukossa (kuva 1) näkyvät yksinkertaistetusti kummankin osapuolen suurimmat vastualueet. Mainittakoon, että jokainen solidaarisuusprojekti on yksilöllinen ja projektista huolehtivat järjestöt voivat jakaa tehtäviä hieman eri tavoin. Joskus projekti voidaan esimerkiksi luoda alusta asti yhdessä järjestöjen kesken, kun taas joskus nuori voi löytää valmiin projektin nuorisoportaalista ja valita lennosta tukevan järjestön kotimaastaan, jolloin se ei ole ollut mukana itse projektin luomisessa tai rahoituksen hakemisessa.

Tukiorganisaatio	Vastaanottava organisaatio
Ennen projektia	
Yhteistyöjärjestön valitseminen ja projektin luominen.	
Projektirahoituksen hakeminen.	
Vapaaehtoisen valitseminen.	
Ennen vapaaehtoisuutta	
Lähtövalmennus; mitä projekti tulee pitää sisällään, tulevat tehtävät yms.	
Käytännönasioista, kuten vakuutuksista ja mahdollisesta viisumista huolehtiminen.	
Vapaaehtoisen ja vastaanottavan järjestön välikätenä toimiminen.	
Vapaaehtoisuuden aikana	
Mentorointi, välitapaamiset vapaaehtoisen kanssa	Tulovalmennus
Yhteyden pito nuoreen koko matkan ajan.	Käytännönasioiden, kuten majoituksen, liikkumisen ja taskurahan järjestäminen kohdemaassa.
	Vapaaehtoisen tukeminen ja opastaminen vapaaehtoistyössä, paikallisen mentorin nimeäminen.
Vapaaehtoisuuden jälkeen	
Vapaaehtoisen vastaanottaminen: tukeminen paluussa kotimaahan ja kokemusten peilaaminen tulevaisuuteen (esimerkiksi työnhaussa).	

Kuva 1: Tukevan (eli lähettävän) ja vastaanottavan organisaation pääasialliset vastuualueet ESC-vapaaehtoisprojektin aikana. StepEuropella on valtuudet toimia tukiorganisaationa.

3.3 Työhön perehdyttäminen

Perehdyttäminen tarkoittaa kaikkia niitä toimenpiteitä, joiden avulla uutta työntekijää tuetaan tutustumaan työympäristöönsä sekä uusiin työtehtäviinsä. Perehdyttäminen on myös oleellinen osa organisaation johtamista kohti sen tavoitteita. Se on kaksisuuntainen prosessi, jossa huolehtimalla avoimesta ilmapiiristä, jossa on tilaa uusille ideoille, voidaan onnistua kehittämään organisaation toimintaa (Eklund, 2018, s.37).

Työhön perehdyttämiseen on olemassa myös erilaisia työkaluja, joista yksi on Työturvallisuuskeskuksen esittelemä *perehdyttämisen tarkistuslista*. Tarkistuslistaan on luetteloitu kaikki asiat, joita työhön perehdyttämiseen liittyy ja sitä on mahdollisuus muokata omiin tarpeisiin vastaavaksi. Lista on tarkoitettu avuksi sekä perehdyttäjälle, että perehtyjälle. (Työturvallisuuskeskus, 2015, s. 4). Jos työtehtävät tai -olosuhteet muuttuvat, on työntekijä perehdytettävä uusiin käytänteisiin.

Perehdyttämisessä tulee ottaa huomioon tulokkaan yksilölliset tarpeet ja eroavaisuudet – näitä voivat olla esimerkiksi työsuhteen kesto, koulutus sekä edeltävä kokemus (Työturvallisuuskeskus, 2015, s. 4). Sen tulisi olla prosessi, jossa jo rakennetaan luottamusta organisaation ja uuden työntekijän välille. Hyvän perehdyttämisen lisäksi työntekijän työnjälkeen vaikuttaa myös tämän sitoutuminen työtehtäviin, jolla on positiivinen vaikutus työn jälkeen. Työntekijän sitoutumista voi edesauttaa muun muassa rakentamalla työpaikalle motivoiva ilmapiiri jo perehdytyksestä lähtien. Esimerkiksi edellisessä kappaleessa mainittu uusille ideoille ja muutoksille avoin työilmapiiri voi jo itsessään lisätä tulokkaan luottamusta ja motivaatiota työtä kohtaan. (Jarenko & Tukia, 2017 s. 5.)

Perehdyttämistä ohjaava lainsäädäntö

Työpaikkaan perehdyttämistä ohjaa lainsäädäntö, joka turvaa niin työnantajan, organisaation kuin työntekijän oikeuksia. Erityistä huomiota on kiinnitetty työnantajan vastuuseen työntekijän perehdyttämisestä. Varsinaisia perehdytystä ohjaavia lakeja ovat työsopimuslaki, työturvallisuuslaki ja laki yhteistoiminnasta yrityksissä. Perehdyttäminen mainitaan usein myös työehtosopimuksissa. (Kupias & Peltola, 2009, s. 26).

Työsopimuslain (työsopimuslaki 55/2001) mukaan työnantajan tulee pitää huolta siitä, että työntekijä selviytyy työstään myös silloin, kun työtä muutetaan tai kehitetään. Lisäksi työnantajan tavoitteena on pitää työntekijälle mahdollisena kehittyä, jotta tämä voisi edetä urallaan.

Työturvallisuuslaki (työturvallisuuslaki 738/2002) varmistaa, että työnantaja pitää työntekijöiden terveydestä ja turvallisuudesta huolen. Se tarkoittaa muun muassa vaara- ja haittatekijöiden huomioimista ja niiden minimoimista; nämä vaihtelevat hyvin paljon alan mukaan. Esimerkiksi osin järjestökentällä henkiseen turvallisuuteen liittyvät uhkat voivat olla suurempia kuin fyysiseen turvallisuuteen vaikuttavat tekijät.. Henkisen turvallisuuden uhkana voi olla muun muassa työpaikkakiusaaminen. Työturvallisuuslakia täydentävät *yhdenvertaisuuslaki* (yhdenvertaisuuslaki 1325/2014) sekä *tasa-arvolaki* (tasa-arvolaki 1329/2014), jotka turvaavat työntekijät syrjinnältä. Näiden mukaan jokainen ihminen on lain edessä yhdenvertainen kaikista mahdollisista eroavaisuuksista huolimatta ja myös työpaikalla kaikkia tulee kohdella tasa-arvoisesti työpaikalla.

Laki yhteistoiminnasta yrityksissä (laki yhteistoiminnasta yrityksissä 334/2007) (YT-laki) velvoittaa työpaikan johdon neuvottelemaan henkilöstön kanssa, kun luvassa on muutoksia tai hankintoja, jotka vaikuttavat henkilöstön asemaan. YT-lain on tarkoitus muun muassa edistää yleistä vuorovaikutusta organisaatiossa sekä helpottaa työntekijöiden mahdollisuuksia vaikuttaa.

4 MENETELMÄT

Opinnäytetyöni tarkoituksena on luoda selkeä toimintamalli siihen, kuinka pyörittää Euroopan solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoisohjelmaa pienessä järjestössä. Sovimme tilaajani kanssa, että ottaisimme yhteyttä organisaatioon, joka toimii jo hankkeen parissa ja benchmarkkaisin heitä. Tämän lisäksi otin yhteyttä sellaisiin nuoriin, jotka ovat olleet jo ulkomailla suorittamassa kyseistä vapaaehtoisohjelmaa ja kysellä heiltä lisäkysymyksiä, jotta saisimme esille myös toiminnan kohteena olevien nuorien näkökulman.

4.1 Benchmarking

Benchmarkingin avulla pyritään selvittämään menestyvän järjestön toimintaa sekä ottaa hyväksi koettuja toimintatapoja ja menetelmiä myös omaan käyttöön. Menetelmä toimii parhaiten silloin, kun kehitettävä kohde voidaan määritellä selväpiirteisesti (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti, 2015, s. 186). Halusin benchmarkkaamalla selvittää, kuinka Suomessa jo toimivaa ESC-toimintaa fasilitoidaan. Valitsin benchmarkattaviksi järjestöiksi juuri Villa Elban, sillä järjestö on tunnettu toimija suomalaisella kentällä ja heillä on jo omat selkeät toimintamallinsa järjestön sisällä Euroopan solidaarisuusjoukkojen hoitamiseksi. Tutkimustani varten haastattelin Villa Elban kansainvälisen asiain koordinaattoria Ritva Saarikettua.

Villa Elba

Villa Elba on yksi Suomen yhdeksästä nuorisokeskuksesta ja sijaitsee Kokkolassa. Villa Elbassa on monipuolisesti tarjontaa lapsille ja nuorille, mutta yksi sen painopisteistä on nimenomaan kansainvälisyys. Euroopan solidaarisuusjoukkojen lisäksi heillä on tarjolla muun muassa kansainvälisiä leirejä, vapaaehtoistyötä sekä projektitoimintaa. (Villa Elba, 2020.) Villa Elbassa järjestetään myös Euroopan solidaarisuusjoukkojen tulovalmennus; kaikki Suomessa yli kahden kuukauden vapaaehtoisjakson aloittavat nuoret kokoontuvat yhteen ja tutustuvat toisiinsa, projektiinsa sekä hieman suomalaiseen kulttuuriin. Tulovalmennuksista vastaa Suomen kansallinen toimisto eli opetushallitus. Villa Elba on ollut mukana Euroopan solidaarisuusjoukkoja edeltävässä EVS-toiminnassa (European Voluntary Service) jo vuonna 1996, kun Suomen oli mahdollista osallistua kyseiseen ohjelmaan. Villa Elba on toiminut alusta asti sekä lähettävänä että koordinoivana organisaationa. Pitkäaikaisille (2-12kk) vapaaehtoisjaksoille lähtee heidän kauttaan maailmalle noin kymmenen nuorta.

Haastattelu suoritettiin Skypen välityksellä, ja se tallennettiin litterointia varten. Haastattelua varten minulla oli valmis haastattelupohja (Liite 1), mutta haastattelun aikana esitin tarvittaessa myös täydentäviä kysymyksiä ja tarkennuksia. Haastattelussa kysyin muun muassa seuraavista aiheista:

- Kuinka kauan järjestö on toiminut kansainvälisen nuorisotyön kentällä?
- Minkälaisiin verkostoihin järjestö kuuluu?
- Minkälainen työnjako järjestössä on?

Haastattelu sujui mielestäni hyvin ja saamani tieto oli hyödyllistä tutkimustani ajatellen. Järjestö on kuitenkin suuri ja tunnettu, joten benchmarkkaamalla myös jotain pienempää järjestöä olisin saanut erilaisen kulman lähestyä tutkimuskysymystäni – suurilla järjestöillä on enemmän resursseja käytettävään kuin pienillä, eikä kaikki tieto ole siten suoraan verrattavissa.

4.2 Haastattelut

Koska Euroopan solidaarisuusjoukkojen kohteena ovat nimenomaan nuoret, halusin kerätä tietoa myös heiltä; toimintasuunnitelmaa varten on tärkeää saada tietoa myös nuorten näkökulmasta. Haastattelu on kehitystyössäni hyvä tiedonkeruumenetelmä muun muassa siksi, että se korostaa ihmisen roolia tutkimuksen subjektina (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 2009, s. 205). Lopputuloksen kannalta oli tärkeää saada selville nuorten henkilökohtaisia mielipiteitä heidän kokemuksiinsa koskien sekä antaa heidän tuoda esille uusia näkökulmia todellisen kohderyhmän tavoittelemiseen.

Eräs StepEuroopan hallituksen entinen jäsen on ollut itse mukana Euroopan solidaarisuusjoukkoja edeltävän EVS:n ulkomaanvaihdossa vapaaehtoistyössä ja sovimme, että hän on ensimmäinen haastateltavani. Päätimme, että toteutamme haastattelun tuttavallisena keskusteluna, ikään kuin kokeiluhaastatteluna, jonka aikana selvitämme myös kysymykset, jotka olisi hyvä kysyä tulevissa haastatteluissa – näin saimme yhdessä selvitettyä kysymykset, joiden vastauksista olisi tutkimukselleni eniten hyötyä (Liite 2). Haastattelussa kysyin muun muassa seuraavaa:

- Minne, koska ja miksi lähdit?
- Mistä sait kuulla kansainvälisestä vaihto-ohjelmasta ja mistä sait lisätietoja?
- Kuinka koit käytännön prosessin vaihdon aikana?

Haastattelin yhteensä 11:ta vaihdossa ollutta nuorta vuoden 2019 kevään ja kesän aikana. Toteutin haastattelut puolistrukturoituina yksilöhaastatteluina; olin laatinut valmiin rungon haastatteluja varten, mutta annoin haastattelutilanteiden mennä omalla painollaan. Haastatteluun osallistuneet nuoret jakoivat mielellään kokemuksiaan. Osa haastatteluista toteutettiin Skype:n välityksellä, osa puhelimitse. Kaikki haastattelut taltioitiin litterointia varten. Haastattelujen tarkoitus oli kerätä kvalitatiivista tietoa, eikä niillä siten ole mitään tarkkaa minimimäärää (Kananen 2012, s.101).

Alun perin halusin menetelmäksi haastattelun, jotta saisin tietoa nuorten kokemuksista toimintasuunnitelmaa varten. Analysoidessani tuloksia huomasin, että benchmarkingin tuodessa tutkimukseen kvalitatiivista tietoa, olisi haastattelun tilalla

tai sitä tukien voinut tehdä kyselyn, jonka kautta tutkimukseen olisi saanut myös kvantitatiivista tietoa. Toisaalta haastattelun avulla sain kohderyhmältä sellaista tietoa, jota en pelkän kyselyn avulla olisi saanut.

4.3 Dokumenttianalyysi

Haastattelun ja benchmarkingin lisäksi hyödynsin paljon erilaisia dokumentteja opinnäytetyössäni. Dokumenttianalyysillä tarkoitetaan sitä, että tutkitaan aihetta koskevia, dokumenttimuotoon muunnettuja lähteitä. Dokumenteiksi voidaan katsoa kaikki kirjoitettu, puhuttu tai kuvattu materiaali, joka käsittelee tutkittavaa aihetta. Dokumenttianalyysin tarkoituksena on saada kaikki dokumenteista kerätty tieto tiiviiksi ja selkeäksi (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti, 2015, s. 136).

Mainitsen dokumenttianalyysin erikseen tutkimusmenetelmissäni siksi, että olin itse mukana kahdessa Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevassa koulutuksessa harjoitteluni aikana. Koulutuksen aikana keräsin muistiinpanoja itseltäni ja muilta. Lisäksi sain koulutuksen yhteydessä aihetta koskevia dioja, asiakirjoja sekä tietysti koulutusten yhteenvedot. Muistiinpanoja ja kuvia minulla on muun muassa yhdessä tehdyistä brainstorming-harjoituksista, jossa oli mukana myös muita eri kokoisia järjestöjä, joista osa oli kokemattomia ja osa todella kokeneita ESC-projekteissa.

Tutkimalla ja tiivistämällä kaikkia vuoden aikaan kertyneitä dokumentteja – erityisesti koulutusten aikaisia – sain mielestäni oikein hyvin selville kehittämistyötäni auttavia asioita. Erityisesti sellaisten harjoittelujen muistiinpanot, jotka oli tehty ryhmissä oli suuri apu. Näissä ryhmissä oli mukana sekä kokeneita toimijoita suurista järjestöistä, että kokemattomia toimijoita pienistä järjestöistä. Oli mukavampaa pohtia samoja kysymyksiä eri näkökulmista; kokeneet antoivat asiantuntevia ja varmoja vastauksia ja kokemattomat esittivät kysymyksiä, mitä pohdittiin yhdessä.

4.4 Menetelmien analysointi

Toteutettuani aineiston keräämisen aloin analysoimaan saamaani tietoa. Aloitin analysoimisen benchmarkingista. Aluksi litteroin haastattelun sanasta sanaan word-tiedostoksi. Merkkasin tiettyihin aiheisiin liittyvät yhtäläisyydet tietyillä väreillä ja kokosin niistä listan, jossa eri huomiot oli vielä eroteltu aihealueittain. Analysointivaiheessa kuitenkin tajusin, että benchmarkkaamani organisaatio on huomattavasti suurempi kuin tilaajani, eikä kaikki saamani tieto siten ole suoraan käytettävissä pieneen järjestöön. Saadakseni paremman käsityksen siitä, miten tiedot voisi soveltaa juuri pieneen järjestöön, sijoitin keräämäni aineiston vielä SWOT-taulukkoon. SWOT-, eli nelikenttäanalyysi on hyödyllinen työkalu muun muassa hankkeiden suunnittelussa, ja se on helposti sovellettavissa. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti, 2015, s. 147). Taulukon avulla sain paremmin hahmotettua, mitkä keräämäni huomiot ovat vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia; tästä oli hyötyä, kun kehitin toimintasuunnitelmaa nimenomaan pienelle järjestölle.

Nuorten haastatteluista tein muistiinpanoja ja litteroin vain osan haastatteluista sanasta sanaan. Haastatteluista kuunnellessani tein listan mielestäni tutkimuksen kannalta esiin tulleista asioista ja merkkasin tämän jälkeen listaan tukkimiehen kirjanpidolla kaikki haastateltavat, joiden haastatteluista nousi esiin kyseiset asiat. Käytin myös värejä koodatakseni esiin nousseet vastaukset teemoihin.

Dokumenttianalyysiin tarvitsemat tiedot olivat jo dokumentoidussa muodossa – kävin tarkasti läpi kaiken koulutuksissa keräämäni tiedon. Mahdollisuuksien mukaan korostin eri asioita eri väreillä ja kokosin kehitystyötä silmällä pitäen tärkeimmät kohdat ylös paperille. Jäsentelin myös nämä tulokset teemoittain – näin sain hahmotettua analysointivaiheessa eri menetelmilläni keräämiäni tietojen yhtäläisyydet sekä mahdolliset eroavaisuudet. Yritin pitää dokumenteista keräämäni listan mahdollisimman lyhyenä ja täsmällisenä suodattaen kaikesta informaatiosta pois sen, mikä on yleisesti oleellista ESC-projekteille, muttei juuri minun kehitystyölleni.

Kun olin käynyt kaikki aineistot läpi, tein lopuksi vielä ajatuskartan, johon sijoitin mielestäni oleelliset tiedot. Ajatuskartan tekeminen auttoi yhdistämään eri tavoillani saamani tiedot selvemiksi kokonaisuuksiksi. Näin tulokset oli mielestäni helpompi teemoittaa ja analysoida. Ajatuskarttaa tehdessä löysin myös yhteneväisyyksiä, joita en välttämättä ilman ajatuskarttaa olisi huomannut. Lisäksi tämä hieman helpotti tuloksista kirjoittamista.

5 TULOKSET JA ANALYYSI

Tässä pääluvussa esittelen tutkimuksessani esiin tulleet tulokset sekä kerron niiden vaikutuksen kehittämistyön tuotokseen. Esiin nousi selvästi kolme teemaa, jotka olivat pienestä aloittaminen, verkostojen tärkeys sekä nuoren yksilöllisyyden merkitys onnistuneessa toiminnassa.

5.1 Pienestä on hyvä aloittaa

Ensimmäinen esiin noussut teema koski pieniä järjestöjä ja sitä, kuinka pienestä on hyvä aloittaa. ”Vastuunotto ja vastuullinen toiminta takaa sen, että pienistäkin järjestöistä voi kasvaa suuria ja vahvoja tekijöitä” (Saarikettu, 2019).

Saariketun (2019) mukaan raskainta kansainvälisen toiminnan aloittamisessa on luotettavien yhteistyöjärjestöjen löytäminen. Euroopan solidaarisuusjoukkojen hankkeiden kannalta olisikin helpointa, jos järjestöllä on jo olemassa luotettavia kansainvälisiä suhteita, joita hyödyntää. StepEuropella on kansainvälisiä kontakteja, joiden kanssa on tehty yhteistyötä jo pidempään (StepEurope, 2019). Tämä tarkoittaa, että järjestöjen välille on muodostunut jonkinlainen yhteys; toisten tavat tulevat tutuiksi ja luottamus järjestöjen välillä kasvaa. Tämä on tärkeää pidempiaikaisille hankkeille, sillä nuorta ei kannata lähettää vuodeksi ulkomaille, jos vastaanottajasta ei ole mitään tietoa (Saarikettu, 2019). Tutun organisaation kanssa hankkeita on helpompi suunnitella yhdessä jo alusta alkaen. Jos toisella järjestöllä on jo ennestään kokemusta ESC-hankkeista, voi se auttaa neuvoa uutta toimijaa ja jos molemmat ovat hankkeessa ensikertalaisia, voi hanketta suunnitella oppia Euroopan solidaarisuusjoukkojen prosessista sekä toiminnasta yhdessä lisää. Aloittaessa ei

loppujen lopuksi tarvitse kuin sen yhden järjestön, jonka kanssa toimintaa voi lähteä rakentamaan; vaikka verkostoja voi ja kannattaakin kasvattaa systemaattisesti koko ajan, voi hankkeeseen aluksi keskittyä yksi kerrallaan. Verkostoituminen nousi analysointivaiheessa esiin niin vahvasti, että nostin sen erilliseksi teemaksi – avaan aihetta enemmän sille osoitetussa luvussa. (Saarikettu, 2019.)

Sen lisäksi, että solidaarisuusprojektin aloittamiseen riittää jo yksi järjestö, jonka kanssa tehdä yhteistyötä, riittää osallistumiseenkin yksi nuori, joka on valmis ottamaan kansainvälisen askeleen. Monella järjestöllä on omat vakioaktiivinsa – niin on myös StepEuropella. Vahvuutena pienemmässä järjestössä on, että järjestön hallintoelin tuntee monia aktiivisia nuoria henkilökohtaisesti. Näin on mahdollista esimerkiksi markkinoida henkilökohtaisesti tiettyjä projekteja ja matkoja tietyille ihmisille. Tällä tavoin olisi myös mahdollista etsiä kokeilunhaluinen, tuttu nuori ja pohtia tämän mielenkiinnonkohteiden perusteella sopivaa yhteistyökumppania sekä solidaarisuusprojektia.

Toinen tärkeä asia, joka nousi esiin pienen järjestön näkökulmasta on henkilöstöressurit ja vapaaehtoisten sitoutuvuus. Pysyvyyden ja luotettavuuden kannalta on tärkeää, että Järjestössä on aina ihmisiä, joilla on asiasta ajankohtainen tieto. Sen lisäksi, että ESC-hankkeella olisi yksi tai kaksi henkilöä pääasiallisessa vastuussa, olisi tärkeää, että myös jokin muu joukko pysyy kartalla tapahtumien kulusta. (Saarikettu, 2019.) StepEuropen tapauksessa tämä joukko on hallitus; opinnäytetyöni tarkoituksena onkin luoda tuotos, jonka avulla tämä on mahdollista. Suurilla organisaatiolla on resursseja palkata erikseen henkilöitä, joiden vastuulla kansainvälinen toiminta tai Euroopan solidaarisuusjoukkojen hankkeet ovat, mutta pienillä järjestöillä tämä ei ole mahdollista. Siksi myös toimintaan sitouttaminen on tärkeää.

Uutena toimijana on myös hyvä edetä rauhallisesti; tärkeintä on aina, että tietää, mikä on seuraava askel ja miten siinä kuuluu toimia. Heti ei tarvitse osata ulkoa kaikkia

prosessin vaiheita, vaan niihin voi tutustua tarkemmin hankkeen liikkua eteenpäin. (Kivimäki, 2019.)

5.2 Hyvät verkostot ovat edellytys onnistuneelle toiminnalle

Kuten jo edellisessä kappaleessa mainitsin, toinen esiin noussut teema on verkostoitumisen merkitys; kansainvälinen toiminta vaatii hyviä verkostoja. Kuten tietoperustassa jo mainitsinkin, kansainvälisyys tarkoittaa kahden maan tai niissä toimivien organisaatioiden välistä yhteistyötä. Jotta järjestön toiminta olisi kansainvälistä, edellyttää se siis verkostoitumista ulkomaisen järjestön kanssa. Pienen järjestön kannalta on kuitenkin myös kannattavaa, että verkostoituu hyvin myös omassa maassa sellaisten järjestöjen kanssa, jotka toimivat samalla kentällä.

Kansainväliset verkostot

Yksi hyvä tapa kasvattaa kansainvälistä verkostoa omalle järjestölle on esimerkiksi erilaiset kansainväliset koulutukset ja seminaarit, joissa tapaa uusia toimijoita, jotka toimivat samalla kentällä ja joilla on samoja arvoja. Tällaisia koulutuksia voi olla esimerkiksi Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskevat, kansainväliset koulutukset. Tällaisia koulutuksia järjestetään vuoden aikana suhteellisen monta ja niihin voi tutustua esimerkiksi Opetushallituksen tapahtumakalenterista. (Kivimäki, 2019.)

Sen jälkeen, kun organisaatio akkreditoidaan Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimintaan, pääsee tämä kirjautumaan PASS:iin (The Placement Administration and Support System), jonne tulee päivittää järjestön tiedot. Sieltä on mahdollisuus etsiä toimijoita, joiden kanssa voisi tulevaisuudessa tehdä yhteistyötä; PASS:in kautta näkee muita samoista asioista kiinnostuneita järjestöjä ja sitä kautta on hyvä myös verkostoitua. (Uudet toimijat, 2019.)

Luomalla kumppanuuksia muiden kanssa on mahdollista myös päästä mukaan heidän valmiisiin verkostoihinsa. Saarikettu (2019) antoi esimerkin siitä, että heillä on oma

yhteistyöjärjestö Espanjassa, jolla on laaja yhteistyöverkosto Etelä-Amerikassa. Tämän Espanjan järjestön kautta he ovat päässeet myös itse mukaan joihinkin yhteistyöhankkeisiin. Tärkeää yhteistyössä onkin aina luottamus vastuullisuudesta – molemminpuolinen luottamus auttaa laajentamaan verkostoja perusteellisemmin. (Lähtämisen ABC, 2019.)

Kotimaiset verkostot

Kuten mainittu, verkostoja kannattaa luoda ja pitää yllä myös muihin oman maan sisällä toimiviin järjestöihin, jotka jakavat samat arvot ja toimivat yhteisellä kentällä. Kotimaisilta verkostoilta voi saada esimerkiksi apua kysymyksiin tai käytännön vinkkejä ongelmien ratkaisuihin. (Kivimäki, 2019.)

Eräs tapa kasvattaa kotimaista verkostoa on esimerkiksi osallistua erilaisiin koulutuksiin ja seminaareihin, joissa käsitellään omalle järjestölle olennaisia asioita. Tällaisia voi olla esimerkiksi tietyn aihepiirin ympärille rakennetut koulutukset, kuten Euroopan solidaarisuusjoukkoja koskeva koulutus, jossa olin myös itse mukana. Lisäksi esimerkiksi nuorisokeskus Villa Elba järjestää seminaareja, joissa on mahdollista tutustua muihin alalla toimiviin organisaatioihin (Saarikettu, 2019). Näiden tapahtumien aikana on mahdollista tutustua eri järjestöjen edustajiin sekä toimintaan. Joidenkin tällaisten tapahtumien jälkeen luodaan myös jokin yhteinen alusta, esimerkiksi facebook-sivu, jonka välityksellä on mahdollista olla yhteyksissä vielä isommin tapahtuman jälkeen.

Henkisen avun lisäksi kotimaisilta verkostoilta voi saada myös käytännön tukea. Isoilla ja pitkäaikaisilla järjestöillä on myös suuret ja vakiintuneet verkostot. Saariketun (2019) mukaan verkostot eivät kuitenkaan ole kenenkään yksityisomistuksessa, joten niitä voi myös ”lainata”. Näin esimerkiksi toinen järjestö voi kysyä yhteistyökumppania jostakin tietystä maasta. Verkostoiduttua kansallisesti toisen toimijan kanssa on myös mahdollista käyttää heitä avuksi koko prosessin aikana; tällöin nuori lähtee esimerkiksi StepEuropen kautta vapaaehtoiseksi Eurooppaan niin, että StepEurope hoitaa nuoren lähtövalmennuksen ja mentoroinnin matkan ajan,

mutta hallinnallinen työ menee pääasiassa jonkun toisen järjestön kautta. Tätä menetelmää on mahdollista käyttää esimerkiksi ensikertalaisena. (Kivimäki, 2019.)

5.3 Nuorten yksilöllisyys tulee ottaa toiminnassa huomioon

Jotta Euroopan solidaarisuusjoukkojen vaihtoprojekti onnistuisi, tarvitaan siihen myös vaihtoon lähtevä nuori. Haastatellessani nuoria halusin selvittää, missä nuoria voisi tavoittaa ja minkälaisia nuoria yleensä kiinnostaa kansainvälinen toiminta. Näin toiminnan markkinointia pystyisi kohdistamaan vielä paremmin potentiaalisille nuorille ja huomioimaan toiminnassa nimenomaan nuorten mielestä tärkeitä asioita.

Haastatteluissa korostui selvästi se, että nuoret ovat yksilöitä ja haluavat tämän otettavan huomioon hankkeen aikana. Tämän takia on tärkeää, että nuorella on vaihdon aikana sellainen mentori, jonka kanssa tämä tulee hyvin toimeen ja että sekä nuorella ja mentorilla on yhteinen käsitys siitä, kuinka yhteyttä pidetään ja kuinka usein. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että siinä, missä toinen nuori saattaa turvautua mentorin apuun usein ja vaihdon aikana, voi toiselle ennalta sovittu pakollinen välitapaaminen olla jo tarpeeksi. Tässä tapauksessa liiallinen yhteydenpito kotimaahan voi jopa haitata nuoren kokemusta. Tästä johtuen lähtövalmennuksen aikana on tärkeää löytää nuorelle sopiva mentori, tapa pitää yhteyttä sekä sopia, kuinka usein yhteyttä pidetään. Esimerkiksi eräs nuori oli aluksi epävarmempi pärjäämisestään ja halusi pitää mentorinsa kanssa tapaamisia jopa viikoittain Skypen välityksellä, mutta hankkeen edetessä nuoren itsevarmuus vahvistui ja tämän mielestä oli omalle kokemukselle tärkeää vähentää yhteydenpitoa, ettei tämä tuntisi olevansa täysin riippuvainen Suomesta ja suomenkielestä, vaan kokisi pärjäävänsä myös omillaan vieraassa maassa. On kuitenkin hyvä pitää myös mielessä, että pidempien projektien aikana nuori voikin alkaa kaivata yhteydenpidon tihenemistä.

Eräs tukevan organisaation tärkeimmistä vastuualueista on huolehtia lähtevän nuoren mentoroinnista – tähän kuuluvat sekä lähtövalmennus että vaihdon aikana tapahtuva yhteydenpito. Kuten jo mainittu, nuoren yksilöllisyys tulee ottaa vaihdon aikana

huomioon. Tämän voi huomioida esimerkiksi lähtövalmennuksessa, jolloin nuoren kanssa käydään läpi kaikki prosessin vaiheet sekä sovitaan käytännön asioista. Nuoren kanssa sovitaan, kuka tai ketkä toimivat kotimaassa hänen mentoreinaan. Mentoreita olisi hyvä olla useampi, jotta he ovat helpommin tavoitettavissa. On täysin normaalia, että eri ihmiset tulevat eri tavoin toimeen ja lähtevällä nuorella tulee olla vähintään yksi henkilö, jolle tämän on helppo tarpeen tullessa uskoutua. Haastateltavat tulivatkin pääasiassa toimeen Suomen mentoriensa kanssa, mutta osalla oli vaikeuksia vastaanottavan järjestön mentorien kanssa ja kaksi nuorta kokivat, etteivät aluksi saaneet tarpeeksi tukea vastaanottavassa järjestössä. Mentoroinnin lisäksi tukevan, eli lähettävän, organisaation tulee olla myös eräänlainen viestinviejä nuoren sekä vastaanottavan järjestön välillä – tämän takia suunnittelu yhdessä kumppanin kanssa sekä luottamus näiden välillä ovat tärkeitä osia hankkeessa. Tämä on usein tietysti helpompaa, jos järjestöt tuntevat toisensa jo entuudestaan. Mentori voi myös sopia hankkeeseen osallistuvan nuoren kanssa, ketkä tämän läheiset esimerkiksi Suomesta voisivat olla myös yhteyksissä mentoriin siltä varalta, ettei nuori halua kertoa kaikkea suoraan mentorille, vaan voi aluksi esimerkiksi pimitää koti-ikävänsä mentoreiltaan, vaikka se ystävien mukaan vaikuttaa negatiivisesti nuoren kokemukseen.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi pyrin saamaan nuorilta tietoa siitä, miksi he päättivät lähteä jopa vuodeksi ulkomaille ja miten he kuuluivat Euroopan solidaarisuusjoukoista. Yleisimpiä syitä vapaaehtoiseksi lähtemiseen olivat: itsensä tutkiskelu, kielitaidon parantaminen, seikkailunälkä ja uuteen kulttuuriin tutustuminen, välivuosi sekä kansainvälisen kokemuksen arvo työmarkkinoilla. Moni halusi osallistua solidaarisuusprojekteihin myös siksi, että he kokivat elämässä olevan juuri nyt sopiva sauma lähteä, pari halusi nähdä maailmaa ennen kuin päättivät mitä hakisivat opiskelemaan tai hankkisivat vakituista työpaikkaa. Yksi sanoi jopa suoraan, että lähti mukaan, koska tämä ei yksinkertaisesti halunnut heittää hukkaan tällaista mahdollisuutta, kun sen oli joku hänelle kerran esiteltyt.

Siitä, minne nuoret toivoivat lähtevänsä vapaaehtoistyöhön, on hajontaa; vaikka suurin osa vastanneista olivat suosituissa kohdemaissa, kuten Espanjassa, Saksassa tai Virossa, oli mukana myös vastaajia, jotka halusivat hyödyntää kokemuksensa niin

sanotusti itselleen eksoottisimmissa maissa, jonne uskalsivat lähteä hankkeen tuoman tukiverkon ja rahallisen tuen myötä.

Suurin osa oli löytänyt Euroopan solidaarisuusjoukot netistä; osa oli löytänyt sattumalta ja osa etsimällä. Lisäksi kolme nuorta olivat kuulleet mahdollisuudesta toiselta henkilöltä, joka oli ikään kuin suositellut vaihtoehtoa nuorelle henkilökohtaisesti. Tästä voidaan päätellä, että pääasiassa Euroopan solidaarisuusjoukkojen luo löytävät sellaiset nuoret, jotka joko itse aktiivisesti etsivät mahdollisuuksia ”seikkailla” tai jotka ovat sellaisessa tilassa, että heille osataan asiaa suositella. Siksi solidaarisuusprojekteja voisi markkinoida StepEuropen kanavissa, sillä niitä seuraavat nuoret, joita mahdollisuus voisi kiinnostaa. StepEurope on pieni järjestö, mutta sillä on siksi myöskin helpompaa keskustella yksityisesti eri nuorten kanssa, josko heitä voisi asia kiinnostaa ja tietyille aktiiveille mahdollisuutta suoraan suositella. Lisäksi toiminnassa on mukana aktiiveja, jotka ovat StepEuropen toimijoille jo tuttuja ja heidän kanssaan olisi siten helppo suunnitella vapaaehtoisuusprojektia ulkomaille. Tämä linkittyy hyvin siihen, mistä luvussa 5.1 puhuin – yksikin kokeilunhaluinen nuori voi olla solidaarisuusprojektin alku.

6 TUOTOS

Kehittämistehtäväni oli luoda toimintamalli Euroopan solidaarisuusjoukkoja koordinoivalle työntekijälle. Toimintamallin koostuu oppaasta, jossa kerrotaan lyhyesti ja selkeästi prosessin kulku vaihe vaiheelta sekä työntekijälle suunnatusta listasta, jossa lukee prosessin eri vaiheissa vaadittuja työtehtäviä. Tuotos on englannin kielinen, sillä järjestön pääkieli on englanti, eivätkä kaikki työntekijät, vapaaehtoiset tai hallituksen jäsenet puhu suomea. Opas itsessään tulee olemaan videon muodossa, mutta sitä ei oltu opinnäytetyön palautettaessa vielä siihen muotoon tehty.

Pyyntö oppaan tekemisestä tuli tilaajalta opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa. StepEurope sai vuonna 2019 akkreditaation toimia tukevana järjestönä Euroopan solidaarisuusjoukkojen vapaaehtoisohjelmassa, eli he voivat lähettää nuoria erilasiin hankkeisiin ympäri Eurooppaa jopa vuoden mittaisiksi jaksoiksi. Vaikka StepEuropella on jo paljon kokemusta kansainvälisistä projekteista, eivät he koskaan ole olleet mukana ESC-hankkeissa. Tuotos on tarkoitettu nimenomaan uusille toimijoille Euroopan solidaarisuusjoukkojen hankkeisiin, mutta sitä pystyvät hyödyntämään StepEuropen lisäksi myös muut organisaatiot. Opas on luotu niin, että siinä on pyritty huomioimaan esimerkiksi pienemmän järjestön resurssit.

Oppaan on tarkoitus olla helposti ymmärrettävä ja tiivis paketti toimijalle. Suuren projektin kulkua ei tietenkään pysty tarkasti tiivistämään lyhyesti yhteen videoon, jos ei toimijalla ole alkujaankaan yhtään ymmärrystä projektin kulusta. Analysoidessani aineistoa esiin nousi muun muassa huomio pienten järjestöjen resurssien rajallisuudesta; jos esimerkiksi Euroopan solidaarisuusjoukoista on vastuussa vain yksi henkilö, tulee tämän takana olla vielä pieni joukko varmistamassa toiminnan jatkuvuuden, jos tämä yksi henkilö poistuukin kuvioista edes hetkellisesti. StepEuropen tilanteessa se on hallitus sekä mahdolliset muut palkalliset työntekijät. Opasvideota täydentää vielä tarkka työlista, jossa on mainittu erikseen kaikki

työtehtävät ja asiat, joihin on kiinnitettävä huomiota. Tämä helpottaa toiminnan selkeyttä siitä, mistä on jo huolehdittu ja mitä täytyy tulevaisuudessa vielä tehdä.

Oppaan ensimmäinen osa on työntekijälle tarkoitettu *Supporting organisation's checklist* (liite 3). Lista on tarkoitettu nimenomaan tukiorganisaation käyttöön, eli sille järjestölle, joka lähettää nuoren ulkomaille. Tukiorganisaation tärkeimpiin tehtäviin kuuluu muun muassa nuoren lähtövalmennuksesta, mentoroinnista sekä monista matkaa edeltävistä käytännönasioista huolehtiminen. *Supporting organisation's checklistiin* onkin listattu hyvin yksityiskohtaisesti asioita, jotka täytyy ennen matkaa hoitaa. Lista onkin suunniteltu siten, että sen voi tulostaa fyysiseksi kopioksi jokaista lähtevää nuorta kohden ja siihen voi tutustua yhdessä nuoren kanssa. Fyysisen listan avulla on helppo seurata, mitkä asiat ovat jo tehty ja mitkä pitää vielä hoitaa.

Oppaan toinen osa on video, jossa esitellään lyhyesti ja ytimekkäästi Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminta. Opinnäytetyön palauttamisen aikaan opasta ei ole vielä videomuodossa, mutta työhön on liitetty sen käsikirjoitus (liite4). Käsikirjoituksen pohjalta on siis tarkoitus luoda video, joka julkaistaan yleiseen käyttöön niin, että kuka tahansa asiasta kiinnostunut voi sitä halutessaan hyödyntää. Koska sekä *Supporting organisation's checklist* että video-opas ovat englanniksi, ei niiden käyttö rajoitu pelkästään suomalaisiin tai suomenkielisiin.

Itse tuotoksen tekeminen oli suhteellisen tuskatonta, mutta sitä ei ole viety vielä viimeiseen muotoonsa. Välillä oppaaseen oli vaikeampaa huomioida nimenomaan itse keräämäni tiedon hyödyntäminen ja oppaan soveltaminen kohderyhmälle; ESC-vapaaehtoiseksi lähteminen on kuitenkin prosessi, jossa on jo olemassa tietyt säännöt joita noudattaa. Koska halusin tuotoksen olevan mahdollisimman yleishyödyllinen muillekin järjestöille, keräsin erikseen nimenomaan StepEuropelle tarkoitettuja vinkkejä listaksi opinnäytetyön seitsemänteen lukuun.

Supporting organisation's checklist

AFTER GETTING ACCREDITATION

- Log in to PASS with your PIC (participant identification code)
- Get to know The Youth Portal and gain network
- Market the ESC possibility to youth

WHEN APPLYING FOR A PROJECT

- Plan the project together with the partner organisation and participant
- Fill in and submit the application form (there are three different deadlines throughout the year - make sure to choose one early enough before the planned activity would start)
- Agreement between project managers
 - Defining responsibilities, tasks and financial contributions
- Agreement with participant
 - Defining tasks

BEFORE STRATING THE PROJECT, AFTER RECEIVING PROJECT ACCEPTANCE

PRACTICALITIES

- European Health Insurance Card
- Insurance (if the volunteer can't afford one, ESC will cover)
- Possible vaccinations (ESC will cover)
- New social security number if needed
- Passport
- Visa or residence permit if needed (national agency and the EU immigration portal can help to find out if needed in the destination)
- Notice to employment agency (it's recommended not to be registered as a job seeker long-term exchanges)
- Notification of change of address
- Tickets for traveling
- Grant agreement

PRE-DEPARTURE PREPARATION WITH VOLUNTEER

- Ensuring the mediation between participant and hosting organisation
- Ensuring that volunteer gets their ESC info kit
- Going through volunteer's future tasks during the activity
- Getting to know the hosting organisation
- Getting to know some of the culture of hosting country
- Coming up with a plan for how to keep in contact during the activity
- Coming up with a plan for what to do if the volunteer gets home sick during the activity
- Encouraging the volunteer to enroll general online training
- Ensuring the volunteer knows what kind of supports they are going to get

DURING

MENTORING

- Full support throughout the exchange
- Mid-term evaluation, if the activity lasts over six months

AFTER

- Providing support to the volunteer after their return
- Recognition of learning outcomes
- Asking feedback

Kuva 3: Supporting organisation's checklist

7 YHTEENVETO

Globalisaation myötä maailmankansalaisuudesta on tullut ilmiö ja kansainvälisyydestä tavoite, johon monet organisaatiot ja yksittäiset ihmiset pyrkivät. Tämä saattaa näkyä päivittäin esimerkiksi median välityksellä ja voi vaikuttaa myös jokapäiväisiin valintoihimme. Aihe on ajankohtainen myös siksi, että Euroopan solidaarisuusjoukot on suhteellisen uusi hanke, juuri äskettäin siirtynyt omaksi ohjelmakseen ja on paikoin vielä vasta levittäytymässä mukaan järjestöjen toimintaan.

Pääsin tutustumaan Euroopan solidaarisuusjoukkoihin ensimmäistä kertaa jo ennen virallisen harjoittelun alkua osallistumalla StepEuropen kautta aihetta koskevaan koulutukseen. Koko harjoitteluni ajan pyrin pitämään kosketukseni aiheeseen ja pääsinkin tutustumaan hankkeeseen vielä enemmän minulle annettujen työtehtävien kautta. Kehitystehtäväni oli luoda ESC-toiminnasta malli sekä uutta toimijaa auttava opas, joka huomioi pienen järjestön resurssit.

Tutkimuskysymyksekseni valitsin *Kuinka adaptoida toimiva malli pieneen järjestöön ja kuinka perehdyttää työntekijä siihen*. Vaikka minulla oli alusta asti selkeä visio opinnäytetyöni kulusta ja tuotoksesta, oli tutkimuskysymyksen keksiminen mielestäni haastavaa. Haastatteluissa pyrin saamaan vastauksia siihen, kuinka toiminnan voisi aloittaa ja mitä vinkkejä saisin juuri tähän tilanteeseen. Itse tuotoksessa, eli *Supporting organisation's checklistissä* sekä videon käsikirjoituksessa, on kyse kuitenkin enemmän nimenomaan toimintamallista kuin siihen perehdyttämisestä. Olen kuitenkin listannut myös perehdyttämiseen ja toiminnan aloittamiseen liittyviä vinkkejä, jotka kerron myöhemmin tässä luvussa.

Päädyin käyttämään opinnäytetyöni tutkimusmenetelminä benchmarkingia, haastattelua sekä dokumenttianalyysiä. Tutkimusmenetelmistä oli keskusteltu yhdessä tilaajani kanssa opinnäytetyön suunnittelutapaamisessa. Keräämästäni

aineistosta huomasin kolme esiin nousutta teema, jotka olivat verkostojen merkitys onnistuneessa toiminnassa, nuorten yksilöllisyyden huomioiminen toiminnassa sekä huomioita siitä, kuinka pienikin järjestö voi aloittaa ESC-hankkeen. Luodessani opinnäytetyöni tuotosta pyrin huomioimaan mahdollisimman paljon esiin nousseita teemoja ja vinkkejä toimintamallin luomisessa.

Mielestäni sain kerättyä valitsemillani menetelmillä tarpeellista tietoa tutkimustani silmällä pitäen. Kuten kuitenkin jo menetelmä-osiossa asiasta mainitsinkin, olisin voinut tehdä kaksi asiaa toisin saadakseni hieman kattavampaa tietoa. Olisin voinut haastattelujen tueksi tehdä myös kyselyn nuorille saadakseni kvantitatiivisempaa tietoa muun tueksi, mutta toisaalta juuri haastattelemalla sain irti olennaisia asioita, jotka eivät kyselyssä välttämättä tulleet ilmi. Toiseksi, olisin voinut benchmarkata myös jotain pienempää järjestöä, johon tilaajani olisi samaistuttavampi – vaikka sain benchmarkingin avulla hyödyllistä tietoa, ei kaikkea ison organisaation toiminnassa voi rinnastaa pieneen järjestöön.

Opinnäytetyöni tuotoksena tein kaksiosaisen oppaan – siihen kuuluu video, joka esittelee prosessin kaaren vaihe vaiheelta sekä tehtävälister, johon on listattuna kaikki prosessiin kuuluvat käytännön asiat. Opa ei ole vielä videomuodossa, vaan opinnäytetyöhön on liitetty sen käsikirjoitus. Tuotos on englannin kielinen, sillä StepEuropen työkieli on englanti, eivätkä kaikki järjestön eri toimissa toimivat aktiivit puhu suomea. Tuotos on tehty ajatellen, että sitä voivat hyödyntää muutkin toimijat kuin StepEurope, mutta se on suunniteltu nimenomaan Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimintaa varten.

Tilaajan palaute tuotteesta oli lähes täysin positiivista, Vaikka kumpaakaan oppaan osaa ei ole vielä kokeiltu käytännön tilanteessa. *Supporting organisation's checklist* oli selkeä ja helppo ymmärtää. Lisäksi listan ulkoasu oli miellyttävä ja käytännöllinen, sillä sen voi tarkoituksen mukaisesti tulostaa fyysiseksi kopioksi, jolloin tehdyt kohdat ovat helppo merkitä suoritetuiksi. Lisäksi positiivista oli, että lista oli juuri yhden sivun mittainen, joka tekee siitä tarpeeksi kompaktin, mutta kuitenkin kattavan työkalun

toimintaan. Ehdotuksia listaan tuli muutamia, jotka ehkä vielä selventäisivät sitä käyttäjilleen. Videon käsikirjoitus oli myös selkeä. Vaikka tuotos ei vielä ole videomuodossa, on se hauskan nuorekas ja moderni ratkaisu oppaalle; tämä tekee oppaan seuraamisesta mielenkiintoista ja se auttaa audiovisuaalisia ihmisiä sisäistämään sisällön paremmin. Molempia tuotoksia voi käyttää uudelleen. Lisäksi positiivista oli tietysti englannin kieli, vaikka tämä oli tiedossa jo etukäteen. Tarvittaessa oppaan molemmat osat voi kääntää suomen kielelle.

Alle halusin vielä koota tilaajalle muutamia ehdotuksia, joista ajattelen olevan hyötyä toimintaan, mutta joita ei voinut sellaisenaan lisätä itse kehitystehtävän tuotokseen.

- Kuten Saarikettu (2019) mainitsi, pienestä on hyvä aloittaa. StepEurope on toimintansa aikana saanut kerättyä jo hyvin yhteistyökumppaneita, joilla on samanlaiset intressit ja jotka ovat todettu luotettaviksi. Ensimmäisen ESC-vapaaehtoishankkeen voisi suunnitella esimerkiksi sellaisen järjestön kautta, joka on jo ollut mukana toiminnassa ja osaa luotettavasti auttaa hankkeen edetessä. Tämä helpottaa myös rahoitushakemuksen tekemisessä, sillä kokenut tekijä tietää, miten rahoitushakemuksissa on helpompi menestyä ja mihin kannattaa kiinnittää erityisesti huomiota.
- Yksi mahdollisuus on myös toimia yhteistyössä jonkun suomalaisen tahon kanssa. Tällöin he tekisivät suurimman työn esimerkiksi hakemusten kanssa, mutta StepEurope hoitaa mentoroinnin sekä nuoren käytännön asioista huolehtimisen. Tätä tapaa voi hyödyntää esimerkiksi ensimmäisen nuoren lähettämiseen, jos toivoo selvää avustusta tai helpotusta. On myös mahdollista tehdä suomalaisen järjestön kanssa yhteistyötä esimerkiksi kyselemällä heiltä mahdollisia yhteistyökumppaneita ulkomailta, joiden kanssa voisi aloittaa solidaarisuusprojektin suunnittelua.
- StepEuropella on aktiivisia, selvästi kansainvälisyydestä kiinnostuneita nuoria mukana toiminnassaan. Pienen järjestön hyviin puoliin kuuluu, että hallinto voi tuntea nuoret oikeasti hyvin; näin nuorille on mahdollista esimerkiksi

markkinoida, etsiä ja jopa luoda heille sopivia kansainvälisiä projekteja. Olisi siis hyvinkin mahdollista, että järjestön aktiiveista löytyy nuori, joka on halukas lähtemään mukaan ensimmäiselle matkalle. Kun nuori on ennestään tuttu, on tämän kanssa myös helpompi sopia esimerkiksi lähtövalmennukseen sekä mentorointiin liittyvistä asioista.

- Nyt, kun Euroopan solidaarisuusjoukoista on tehty järjestön tarpeisiin vastaavat ohjeistukset, voisi prosessin käydä vielä yhdessä hallituksen kanssa läpi; osa on toistaiseksi kartalla paremmin kuin toiset. Toiminnan kannalta olisi tärkeää, että vaikka kaikki eivät olisikaan täysin selvillä kaikista yksityiskohdista, on selkeät ohjeet siitä, mistä ja miten tietoa saa lisää ja mistä näkee missä mennään.

Mielestäni kehitystehtäväni sopi yhteisöpedagogille hyvin. Yhteisöpedagogeilla on valmiudet toimia myös järjestökentällä ja kehittää järjestöjen toimintaa. Lisäksi tässä kehitystehtävässä oli kyseessä nuorisojärjestö, jolloin myös nuoret pitää ottaa toiminnan suunnittelemisessa huomioon. Toivon, että kehitystyöni myötä tieto Euroopan solidaarisuusjoukkojen toiminnasta leviää ja muutkin järjestöt innostuisivat tekemään uusia aluevaltauksia kansainvälisyyden ja solidaarisuuden nimissä.

LÄHTEET

Eklund, Anniina 2018. Tervetuloa meille! Uuden työntekijän perehdytys. Helsinki: Impact.

Euroopan komissio a 2010. Komission tiedonanto: Eurooppa 2020: älykkään, estävän ja osallistavan kasvun strategia. Bryssel: Euroopan komissio.

Euroopan komissio b, viitattu 3.4.2020.
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1160&langId=fi>

Euroopan komissio c 2020. European solidarity corps guide: 2020 call.

Euroopan nuorisoportaali a. Euroopan solidaarisuusjoukot, viitattu 30.3.2020.
https://europa.eu/youth/solidarity/faq_fi

Euroopan nuorisoportaali b. DiscoverEU, viitattu 30.3.2020.
https://europa.eu/youth/discovereu_fi

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita (15. uud. p.). Helsinki: Tammi.

Jarenko, Karoliina & Tukia, Vilma 2017. Paremman työn opas. Työturvallisuuskeskus TTK, Kemianteollisuuden työalatoimikunta.

Kananen, Jorma 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä: Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kangas, Marko & Soininen, Jarkko 2019. Mentoroinnin opas, Opetushallitus 1a. Libris oy.

Kivimäki, Jutta 2019. Uudet toimijat -koulutus. Koulutusmuistiinpanot, ei julkaistu.

Kupias, Päivi & Peltola, Raija 2009. Perehdyttämisen pelikentillä. Helsinki: Palmenia Helsinki University Press.

Laki yhteistoiminnasta yrityksissä 334/2007.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070334>

Lähtämisen ABC -koulutus 2019. Työpajan muistiinpanot, ei julkaistu.

Opetushallitus 2018: Tilastoja korkeakouluopiskelijoiden ulkomaanjaksoista 2018. Raportit ja selvitykset 2019:12.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan (3.-4. uud. p.). Helsinki: Sanoma Pro.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Yhteistyössä maailman parasta.
<https://minedu.fi/documents/1410845/4154572/YMP-fi-net.pdf/1c25633b-069f-4969-bdda-16566b410a84/YMP-fi-net.pdf>

Oulun kaupunki. Viitattu 14.10.2019. <https://www.ouka.fi/oulu/hintan-koulu/kansainvalisyysuunnitelma>

Paikka Auki, viitattu 4.2.2020. <https://www.paikka-auki.fi/>

Saarikettu, Ritva 2019. Haastattelu, ei julkaistu.

Siekinen, Taru 2013. Kansainvälistymismahdollisuuksien tasa-arvo koulutuksessa. Työpapereita 29. Jyväskylän yliopisto: Koulutuksen tutkimuslaitos.

Siltala, Anne 2013. Kuuluuko kansainvälisyys kaikille? kansainvälisyysmahdollisuuksien tasa-arvo CIMOn ohjelmissa taustaselvitys 08/2013.

StepEurope 2019. Toimintakertomus 2019. Turku: StepEurope ry.

Tasa-arvolaki 1329/2014. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141329>

Teeri, Tuula 2019. Jokaiselle mahdollisuus kansainvälisyyteen: Slevityshenkilön raportti kansainväliseen liikkuvuuden kaksinkertaistamisessa koulutuksessa. Julkaisuja 2019:15. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Työsopimuslaki 55/2001.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tyosopimuslaki>

Työturvallisuuskeskus TTK 2015. Pehdyttämisen tarkistuslista. PDF??????

Työturvallisuuslaki 738/2002.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=tyoturvallisuuslaki>

Villa Elba, viitattu 10.11.2019. <https://www.villaelba.fi/>

Vipunen, viitattu 2.4.2020. <https://vipunen.fi/fi-fi/yliopisto/Sivut/Kansainvalisyys.aspx>

Uudet toimijat -koulutus 2019. Yhteisen työpajan muistiinpanot, ei julkaistu.

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=yhdenvertaisuuslaki>

LIITTEET

Liite 1: Benchmarking runko

Benchmarking toteutetaan puolistrukturoituna haastatteluna.

- Kuka olet, mikä on tittelinne ja missä järjestössä toimit?
- Kuinka kauan järjestönne on ollut mukana kansainvälisessä toiminnassa?
- Kuinka kauan järjestönne on ollut mukana EVS/ESC -toiminnassa?
- Kuinka kauan meni, ennen kuin toimintanne lähettävänä tahona vakiintui?
- Mitkä seikat edesauttoivat toiminnan vakiinnuttamista?
- Mihin asiaan on mielestänne tärkeintä kiinnittää huomiota? muutama näkökulma:
 - markkinoinnissa
 - osallistujien tukemisessa
- Kuinka monta nuorta olette lähettäneet/lähetätte vuodessa?
- Minkälaisiin verkostoihin kuulutte? ← liittyen ESC? kansainvälisesti?
- Kuinka järjestössänne jakautuu EVS/ESC-tehtävät? (esim. onko erikseen vastaavia henkilöitä)
 - kuinka paljon työaika? onko kokopäiväinen työntekijä?
- Mitä vinkkejä sinulla olisi pienelle ja suhteellisen tuoreelle järjestölle, joka on juuri käynnistämässä omaa toimintaansa lähettävänä tahona?
- Muuta lisättävää?

Liite 2: Haastattelujen runko

Haastattelut toteutetaan puolistrukturoituna haastatteluna.

- Missä olit ja kuinka kauan?
- Minä vuonna lähdit?
- Miksi lähdit?
- Kuinka sait kuulla EVS/ESC? mikä ikinä olikaan? miten sitä oli markkinoitu
- Mistä sait lisätietoja?
- Koetko, että sait etukäteen tarpeeksi tietoa aiheesta?
- Millainen mentorointi sinulla oli vaihdon aikana?
- Koitko, että mentorointi oli onnistunutta?
- Kuinka mutkaton prosessi mielestäsi oli?
- Mikä teki siitä helppoa/vaikeaa?
- Oliko nuorisoportaali helppo ymmärtää?
- Muuta lisättävää?

Liite 3: Supporter's checklist

Supporter's checklist

AFTER GETTING ACCREDITATION

- Log in to PASS with your PIC (participant identification code)
- Get to know The Youth Portal and gain network
- Market the ESC possibility to youth

WHEN APPLYING FOR A PROJECT

- Plan the project together with the partner organisation and participant
- Fill in and submit the application form (there are three different deadlines throughout the year - make sure to choose one early enough before the planned activity would start)
- Agreement between project managers
 - Defining responsibilities, tasks and financial contributions
- Agreement with participant
 - Defining tasks

BEFORE STRATING THE PROJECT, AFTER RECEIVING PROJECT ACCEPTANCE

PRACTICALITIES

- European Health Insurance Card
- Insurance (if the volunteer can't afford one, ESC will cover)
- Possible vaccinations (ESC will cover)
- New social security number if needed
- Passport
- Visa or residence permit if needed (national agency and the EU immigration portal can help to find out if needed in the destination)
- Notice to employment agency (it's recommended not to be registered as a job seeker long-term exchanges)
- Notification of change of address
- Tickets for traveling
- Grant agreement

PRE-DEPARTURE PREPARATION WITH VOLUNTEER

- Ensuring the mediation between participant and hosting organisation
- Ensuring that volunteer gets their ESC info kit
- Going through volunteer's future tasks during the activity
- Getting to know the hosting organisation
- Getting to know some of the culture of hosting country
- Coming up with a plan for how to keep in contact during the activity
- Coming up with a plan for what to do if the volunteer gets home sick during the activity
- Encouraging the volunteer to enroll general online training
- Ensuring the volunteer knows what kind of supports they are going to get

DURING

MENTORING

- Full support throughout the exchange
- Mid-term evaluation, if the activity lasts over six months

AFTER

- Providing support to the volunteer after their return
- Recognition of learning outcomes
- Asking feedback

Liite 4: Video-oppaan käsikirjoitus

1. Hello! Since you clicked yourself into this video, you might just have received accreditation to European solidarity programme. This video will guide you through the process as an supporting organisation.
2. As you got your accreditation, you also received your organisation's participant identification code, PIC. With that code you can log into Placement Administration and Support System, PASS. You might want to get to know the portal; you can attract volunteering youth and partner organisations there.
3. After being verified that you actually have the ability to send young people to do some volunteering in solidarity activities, you can start promoting the possibility in different platforms to attract young people to participate. You can also find participants in the portal.
4. When applying for the project grant you can do it in three ways
 - a. You can be the applicant, who will submit the application and do the administrative work
 - b. You can be a partner organisation to the applicant, when the cooperating organisation will submit the application and do the administrative work.
 - c. You can also ask to cooperate with another supporting organisation of your nation. Then they will do the administrative work but you will still be responsible of handling pre-departure training and practicalities with the volunteer.

There are three deadlines to the project applications throughout the year which you need to respect. Choose a deadline that will have enough time before the supposed departure. Now you can wait for the answer, it can take up to three months to arrive.

5. Besides the application form, there are also some agreements you need to do.
 - a. One with the volunteer to define their tasks.
 - b. One with the cooperating organisation to define things such as responsibilities, tasks and financial contributions between the organisations.

6. After you get an affirmative answer regarding your project, you can start the preparations. These preparations will include:
 - a. Taking care of all the practicalities which include making sure that the insurance is ok, help out with the notification of change of address and checking if visa is needed, amongst the other things.
 - b. Pre-departure preparations, where you will go through the upcoming tasks with the volunteer, get to know the hosting organisation and the new culture and agree on a plan to keep in contact while the activity.

7. During the activity you will be the mentor of the volunteer and be there for them. All people are individuals so keep in mind that some people might need more support throughout the activity whereas some people might prefer just to have a few checks. This is something you will also discuss during the previous step, pre-departure training, to get to know the volunteer and their needs and aims during the project.

However, there is one mandatory mid-term evaluation if the activity lasts more than six months.

8. When the activity is over, you will take care of the return of the volunteer and provide the support they might need after their return. This also includes taking care of the recognition of learning outcomes.

9. Good luck with your project!